

Autoriteit Consument en Markt
Directie Toezicht Energie
Afdeling BJV Publiekrecht
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Ede, 31 oktober 2025

Per email: REG2027@acm.nl

Kenmerk : 2025/GPKL U/176
Betreft : Zienswijze Ontwerpbesluiten voor de methode van regulering, zaaknummer
ACM/24/193591

Geachte Directie Toezicht Energie,
Inleiding

In de codes wordt soms gesproken over de laagst mogelijke kosten, maar de toetsing van de efficiëntie vindt plaats via de tariefregulering. Via de tariefregulering moet de ACM ervoor zorgen dat netbeheerders genoeg inkomsten ontvangen om de kosten van investeringen te dekken en anderzijds dat afnemers niet te veel betalen.

Het instrument hiervoor zijn de Methodebesluiten, waarin de ACM de methode voor het berekenen van de inkomsten van de netbeheerders vastlegt. De ACM dient hierbij een balans te zoeken tussen de drie belangen betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid, nu en in de toekomst. De regulering is daarom niet gericht op zo laag mogelijke kosten, want daarmee zouden de betrouwbaarheid en duurzaamheid in het geding kunnen komen. De netbeheerders krijgen via de tariefregulering de efficiënte kosten vergoed.

Het Methodebesluit gaat echter nog steeds uit van het feit dat netbeheerders gratis, zonder extra voorzieningen en geheel vanuit de eigen opgave kabels en leidingen kunnen leggen in de koude grond en huisjes en kasten kunnen plaatsen. Dit uitgangspunt leidt tot veel vertraging tot het oplossen van de netcongestie en andere maatschappelijke opgaven omdat hierdoor spanning ontstaat tussen datgene wat een gemeente publiekrechtelijk vraagt en de samenwerkingsconstructies (coördinatie) en wat de netbeheerder mag betalen.

Wij vinden dat het methodenbesluit ervoor moet zorgen dat netbeheerders altijd aan de financiële verplichtingen volgend uit verordeningen dan wel omgevingsplan moeten voldoen én daarnaast de nauwe samenwerking tussen netbeheerders en gemeenten (coördinatie) mogelijk moet maken. Wij doen daar in deze zienswijze concrete voorstellen voor.

Kortom een conservatieve opstelling is niet langer effectief en veroorzaakt een serieuze beperking van de oplossingsmogelijkheden om de maatschappelijke uitdagingen (betrouwbare netwerken, duurzame inrichting van onder en bovengrond, duurzaamheid etc.) feitelijk het hoofd te bieden. De (maatschappelijke) werkelijkheid dwingt tot investeringen om de opgaven effectief uit te voeren.

Ruimtegebrek:

Extra maatregelen zijn nodig tegen onderlinge beïnvloeding. Er is een hevige concurrentie om ruimte en een sectorale benadering maakt dat niet eenvoudiger. Voor het optimaal benutten van de aanwezige ruimte zijn innovatieve toepassingen noodzakelijk. Niet alleen voor kabel- en leidingnetwerken maar bijvoorbeeld ook bij het planten van bomen etc. Denk naast ondergrondse beschermingswerken ook aan medegebruik, het ondergronds brengen van traditioneel bovengrondse voorzieningen en het opruimen van ongebruikte netwerken.

De kwaliteit van de openbare ruimte:

De vele bovengrondse objecten kunnen de kwaliteit en het gebruik van de openbare ruimte sterk verminderen. Naast het belang van een goed geordende ondergrond neemt ook het maatschappelijke belang van de kwaliteit van de openbare ruimte toe. Voor een goede maatschappelijk verantwoorde inpassing van de netwerken zijn investeringen nodig. Uniforme stations, die kosten efficiënt zijn, zijn slecht toepasbaar in oudere stadswijken en vragen om meer diversificatie. Diversificatie die de netbeheerder nu juist wil terugbrengen. Specifiek voor de vele bovengrondse huisjes en kasten geldt dat voor zowel het inpandig, ondergronds of in medegebruik aanleggen als het aanpassen van de vormgeving en beter beheer van de bovengrondse voorzieningen.

Investeren in coördinatie (samenwerking)

De vele opgaven in een beperkte ruimte met vele belangen dwingt tot nauwe samenwerking. Het is in de steden niet langer mogelijk om projecten ongecoördineerd uit te voeren. Echter, ook aan de coördinatie zijn kosten verbonden. Het samenvoegen van projecten kan bijvoorbeeld leiden tot eerder afschrijven van assets dan gepland. De maatschappelijke winst en bedrijfsmatige efficiency kunnen dan echter weer groter zijn.

Bovenstaande aandachtspunten zijn nodig voor zowel de benodigde ruimte om de energietransitie, klimaatadaptatie, vergroening van de stad etc. van zowel een fysieke plaats te voorzien als het behoudt van de minimale kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast is coördinatie hard nodig ter voorkoming van verleggingen en het tegengaan van graafschades en desinvesteringen (bijvoorbeeld verleggingen die door betere coördinatie waren te voorkomen). Een aanpassing van het Methodebesluit helpt netbeheerders en gemeenten, als aandeelhouder en eigenaar van de grond, om ruimtebesparende, kwaliteit verbeterende (innovatieve) toepassingen uit te voeren en de processen te verbeteren.

De hedendaagse praktijk

Het GPKL constateert dat de netbeheerders zich beperkt voelen om te investeren in “ruimtebesparende inpassingstechnieken” en een volwaardige inpassing in de openbare ruimte die ook andere transities (denk naast de benodigde netwerken ook aan duurzaamheid en vergroening) mogelijk maken. De praktijk leert dat in de ruimtelijke ordening van kabels en leidingen, de bovengrondse voorzieningen en de kosten voortvloeiend uit de coördinatie, zeker daar waar het gaat om “afwijkingen van de standaard”, de financiering van de meerkosten altijd een belangrijk onderwerp van gesprek is. Tegenwoordig is in bestaand bebouwd stedelijk gebied afwijken van de standaard eerder regel dan het toepassen van de norm voor ordeningsprincipes.

Conclusie Methodebesluit

Het Methodebesluit geeft in de conclusie aan: Een netbeheerder wordt geprikkeld om minder kosten te maken. De netbeheerder maakt namelijk meer winst als hij zijn kosten weet te verlagen ten opzichte van de verwachte efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement. De netbeheerder krijgt voldoende inkomsten om zijn wettelijke taken nu en in de toekomst uit te voeren, zolang de netbeheerder minstens even efficiënt werkt als de fictieve efficiënte concurrent. Dit is ook van belang met het oog op voorzieningszekerheid en duurzaamheid. Netbeheerders leggen dit uit als het “Niet meer dan anders” principe, zij zijn gedwongen om te sturen op kostenreductie. De strekking van deze conclusie maakt dat een netbeheerder passief hun assets blijft leggen zoals ze deden en legt het probleem van een goede inpassing financieel vooral bij gemeenten neer. Dit is een onwenselijke situatie.

De route naar samenwerken

De problemen van vandaag vragen om samenwerken met de welwillenden in symbiotische partnerschappen waarin passende private initiatieven worden opgenomen. Samen optrekken in onzekerheid en met het opvangen van risico's. Samen beweging op gang brengen door gericht innovaties te koppelen aan transitieopgaven. Een financiële prikkel om te investeren in deze samenwerking en "ruimtebesparende en kwaliteit verhogende inpassingstechnieken en innovaties" door netbeheerders en gemeenten maakt de huidige en komende transitie technisch en maatschappelijk haalbaar. Op deze wijze creëren we nu een duurzame en toekomstbestendige ondergrondse ruimte, zonder de rekening neer te leggen bij toekomstige generaties. Deze gedachte past, vandaag de dag vanuit het maatschappelijk belang, bij het zoeken naar de balans tussen de drie belangen betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid.

Het GPKL adviseert:

De kosten van ruimtebesparende-, inpassing en coördinatiemaatregelen, die de gemeenten stellen op basis van verordeningen en wetgeving mee te nemen in het bepalen van een kostprijs.

Met vriendelijke groet,

Steven Adriaansen,
Voorzitter GPKL